

bulteno

de Esperantista Klubo en Brno 5/1991 (198)

Hnutí z Raumy a prohlášení z Voss

Na počátku hnutí "raumistů" byl tzv. Manifest z Raumy podepsaný na kongresu esperantské mládeže v roce 1980. Připomeňme si jeho nejdůležitější teze:

* Věříme, že:

a) oficiální přijetí esperanta v současné době není pravděpodobné ani nejdůležitější - je třeba najít alternativní cíle;

b) odstranění angličtiny z mezinárodních styků není cílem ani starostí esperantistů; ostatně angličtina je pouze pomocným jazykem jako kdysi francouzština, dokonce v menší míře; tvůrce esperanta Zamenhof ve své době nikdy nenabízel esperantskému hnutí jako cíl boj proti francouzštině, protože pro esperanto předvídal důležitější úlohu.

* Naše cíle:

Snažíme se rozšířit esperanto pro uplatnění jeho kvalit,

- a) propedeutiku pro jazykovou výuku;
- b) kontakty mezi obyčejnými lidmi;
- c) kontakty bez diskriminace;
- d) mezinárodní kultura nového typu.

V letošním roce se uskutečnilo ve Voss (v Norsku) setkání "raumistů" a nás zaujaly následující teze z jejich prohlášení:

* Esperanto jako fungující jazyk

Esperanto dnes už je fungujícím jazykem s vlastní historií, kulturou a kulturními hodnotami. Usilujme o to, aby požívalo v nejrůznějších oblastech života stejné postavení, práva, prostředky a prestiž jako etnický jazyk srovnatelné rozšířenosti, a navíc aby bylo váženo pro svou jedinečnou celosvětovou úlohu a pro své potenciální přispění k demokratizaci dorozumívání.

* Esperanto a národní jazyky

Esperanto je užitečné pro ochranu práv jazyků národnostních menšin, proto by esperantisté neměli stát v opozici vůči žádnému konkrétnímu jazyku. Všechny národní jazyky si zaslouží úctu bez ohledu na počet uživatelů. Esperantisté by ale neměli být spokojeni s používáním národních jazyků k mezinárodním cílům, zvláště když jsou tím diskriminováni ti, kteří příslušným etnickým jazykem nemluví, a když je ohrožen jejich menšinový jazyk a kultura. Je nesmyslné bojovat proti velkým jazykům. Je však třeba rozbít mýty, které podporují jejich zneužívání. Mějme ale na paměti, že musíme používat oprávněné argumenty, nikoliv vlastní mýty.

* Esperanto — jeho určení

Tradiční termín "konečné vítězství esperanta" se svými skrytými militantními významy je nutno přeměnit na trvalou snahu umožňovat využívání esperanta mezi rostoucím počtem osob, které usilují o transnacionální komunikaci.

Programo de la klubaj vesperoj (ĉiumarde je la 19,30 h.)

Januaro 1992 :

7. Resumado kaj perspektivoj	kolektive
14. Tra Benelukso (diapozitivoj)	L. Huf, Ivanovice n.H.
21. Julius Zeyer, poeto de la ĉeĥa romantiko	M. Malovec
28. Regula jarkunveno	komitato

Februaro :

4. . Homo, kiel parto de la kosmo	A. Balaš
11. Nigrado tra la suda Francio (diapozitivoj)	A. Veselá
18. Kiel fakte ĝi stavis kun Robinsono Kruso? ...	J. Procházká
25. Historio de la novtempa Eŭropo	J. Vondroušek

Do tohoto čísla příkládáme všem čtenářům a všem členům brněnského Klubu esperantistů složenku na úhradu poplatků a členských příspěvků. Bulteno, které v roce 1992 oslaví 40 let své existence, budeme zasílat všem, kteří zaplatí přiloženou složenku na náš účet 30,- Kčs. Členové Klubu esperantistů v Brně mají tuto Částku zahrnutu do celkové výše členských příspěvků:

- Členský příspěvek pro rok 1992 Činí	110,- Kčs;
- důchodci, invalidé, ženy v domácnosti, vojáci, studenti a nemajetní nezaměstnaní zaplatí	70,- Kčs;
- rodinní příslušníci, příznivci esperanta	40,- Kčs;
- ostatní	30,- Kčs.

Předem děkujeme všem, kdo se rozhodnou zaslat na účet Klubu esperantistů v Brně příspěvek ve vyšší než předepsané hodnotě, děkujeme všem podporovatelům a dárcům.

Esperanto-klubo en Ústí nad Labem invitas vin al la 5-a Ĉeĥa-saksa tago okazonta sabate, la 14-an de decembro 1991.

Partoprenantoj kunvenos je la 9-a horo antaŭ la fervoja ĉefstacidomo en Děčín, de kie okazos turisma ekskurso kaj trarigardo de ŝiptrafika muzeo. Vespere, ekde la 19-a horo okazos en la Domo de kulturo en Ústí n.L. Zamenhofa antaŭkristnaska societa vespero. Loĝadon (en entreprena loĝigejo - lito por 24,- Kčs) bonvolu mendi per poŝtkarto je la adreso: Ing. Josef Kříž, Družstevní 411/11, 400 07 Ústí n.L.

Evropský kongres esperanta se uskuteční ve Veroně ve dnech 5. až 10. června 1992. Hlavním cílem bude projednání úlohy esperanta při vytváření sjednocené Evropy. Esperantské organizace hodlají těsněji spolupracovat se zemskými orgány Evropského společenství a organizacemi evropského hnutí; získávat veřejné mínění pro esperantský návrh řešení evropského jazykového problému. Informace: Eŭropa Esperanto-Kongreso, Violò Ghiacciaia 3, 1-37100 Verona, Itálie.

Papež Jan Pavel II. jako první nejvyšší církevní představitel veřejně promluvil k věřícím v esperantu letos v létě na shromáždění křesťanské mládeže v Čenstochové. Dnes přinášíme doslovné znění jeho pozdravu:

"Mi donas ankaŭ en Esperanto bonvenan saluton al la junaj pilgrimantoj el la tuta mondo en ĉi tiu tago de universala frateco, kiu vidas nin unuigitaj kiel filojn de unu sama Patro en la nono de Kristo, vero de la homoj".

A v závěrečném oslovení: "Karegaj junuloj! La sperto de kredo, travivita ĉe la piedoj de la 'Nigra Madono', restu neforigeble gravurita en viaj koroj. Sanktega Maria akompanu vin!"

Aĉkoliv v minulosti již několik papežů vyslovilo své ocenění esperantu, je to poprvé, co papež také v tomto mezinárodním jazyce mluvil.

Prof. Gaston Waringhien, největší filolog esperanta, se dožil letos v létě 90 let. Je autorem dvou velikých slovníků: Plena Vortaro de Esperanto a Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto o 1 400 stranách, spoluautorem díla Plena Gramatiko de Esperanto, je autorem čtyř knih esejí, proslul jako překladatel francouzské poezie 16. a 17. století, Rochefoucaulda, jako překladatel z perštiny. Vydával také časopis Nica Literatura Revuo, ve kterém vyšel překlad Havlíčkova Krále Lávry od dr. T. Pumpra.

Světový kongres invalidů — esperantistů se poprvé uskuteční v Československu, ve Františkových Lázních, ve dnech 18. - 25.7.1992. Již letos se v tomto městě uskutečnilo mezinárodní setkání této sekce Českého esperantského svazu. Při této příležitosti byl zde obnoven zásluhou tělesně postižených esperantistů - z příspěvků poskytnutých z jejich skromných prostředků, pomník autorovi esperanta - L.L.Zamenhofovi, který byl ve Františkových Lázních postaven již v roce 1914, a který byl v roce 1938 zničen. Adresa: Asocio de E-Handikapuloj, PK 63, 274 80 Slaný.

O úloze esperanta při obratně kulturních hodnot etnických menšin jednal kulatý stůl uspořádaný po dobu konference italských esperantistů v Torinu. Zúčastnili se ho vedle odborníků i zástupci těchto menšin: řecké, sardské, slovinské, srbské, katalánské, baskické, jihotyrolské. Jednání 250 účastníků probíhalo v italštině a esperantu, stejně jako následující diskuse. Právě esperanto a jeho užívání zaručuje rovnost všech jazyků a vyhýbá se potlačování jednoho jazyka druhým, politicky nebo ekonomicky silnějším.

K informaci o možnosti ubytování v Lančově během 77. světového kongresu esperanta ve Vídni ve dnech 27.7. až 1.8.1991 dodáváme podrobnější informace: cena celého pobytu v Lančově (8 noclehů), s každodenní dopravou do Vídně a zpět autobusem. 2x denně teplá strava a balíček jídla místo oběda. Činí 2.300,- Kčs. Bude pořádán jeden celodenní výlet do Maria Zellu a výlet do malebných městeček rakouského Podolí.

Účastnické poplatky kongresu v Kčs je možno uhradit do 10.12.1991 prostřednictvím INTERHELPA. Adresa: 150 00 Praha 5, INTERHELPO, družstvo esperantsitů, p.př.44. Po přepočtu na Kčs činí účastnické poplatky:

- pro členy UEA Kčs 1 495,-
- pro nečleny Kčs 1 860,-
- mládež, invalid.čl. UEA Kčs 750,-
- mládež, invalidní, nečlenové 1 140,- Kčs.

Služeb tohoto družstva mohou využít ti, kteří uvažují o pobytu ve Vídni po dobu kongresu. Družstvo hledá možnosti co nejlevnějšího ubytování ve Vídni.

Transnacionální radikální strana převzala do svého programu esperanto a ve Štrasburku v Evropském parlamentě vydala dvanáctistránkové číslo svého časopisu "La partio nova", který rozeslala 40 tisícům členů parlamentů v 35 zemích. Totéž číslo vyšlo současně v 10 jazycích s prohlášením o esperantu.

V červnu 1991 skupina esperantské sekce Transnacionální radikální strany manifestovala ve Florencii v době konání 7. světové konference o AIDS proti tomu, že na mezinárodním sjezdu, konaném v Itálii, byla jediným oficiálním jazykem angličtina.

Čelní představitelé této strany: Marco Panella – člen evropského parlamentu, Dario Besseghini, Pedro Aguilar Sola, Nin Pala a Luigi Tola, byli hlavními diskutéry na letním zasedání Transnacionální radikální strany o esperantu v Římě. Chitti Batelli mezi jiným prohlásil: "Tak jako Římané vnucovali latinu světu svými legiemi, tak anglosaský svět nyní šíří angličtinu pomocí své hospodářské síly." Marco Panella prohlásil, že Transnacionální radikální strana potřebuje mezinárodní jazyk neutrální a nezávislý pro svůj nový program, kterým se představí tvořící se evropské jednotě jako nadnárodní strana. Tímto jazykem je esperanto.

Mezinárodní ekologický kongres, kterého se zúčastní na 140 zástupců ekologických organizací, se uskuteční v roce 1992 v Rio de Janeiru. V průběhu kongresu bude uspořádána esperantská výstava se zvláštním zřetelem na časopisy a knihy s ekologickou tematikou. Výstavu uspořádají Brazílský esperantský svaz a Svaz esperantistů v Rio de Janeiru. Adresa: Rua Senador Dantas 117, sala 223, Rio de Janeiro, Brazílie.

Na výstavě London Language Show v londýnské sjezdové hale Barbican se uplatnil již potřetí esperantský stánek, letos opět o větším rozsahu. Péčí nad provozem ve stánku převzalo 12 členů místního klubu esperantistů. Reakce obecnosti byla příznivá, o stánku přinesla informace i BBC, která se členy klubu natočila dva rozhovory.

Fragmento el la romano de

František Ne u ž i l: Ratisbonaj verdiktoj

Anonciĝis novembro, altaĵo apud Marsov dronis en nebulo, mi sentis tion laŭ la spirado, anoncis sin insida malsano. Febroj, ŝirprofunda tusado, nokte ŝi dronis en ŝvito. Korinna venigis el Velehrad mediciniston. Jam denove komencis alvenadi komercistoj kaj renomaj kuracistoj el Bizanco, eĉ el la fora persa regno. Viro almetis sian vilan orelon al la brusto, fingre frapetis la torakon, ion parolis kun Korinna. Li foriris ankoraŭ la saman tagon ĉevalo al Velehrad.

Nevidanta homo kaptas el la aero vortvibrojn kaj ne eldiritajn silentiĝojn. Nenion mi konstatis, sed Korinna kondukis al mi multe pli atenteme, ŝia voĉo akiris specialan melankolian varmon. Ŝi donadis siropon al mi, kuiris teojn por mi, en la brusto mildiĝis. Tamen mi estis malfortiĝanta kaj ne kuraĝis ellitiĝi.

Mi aŭdadis ĉe la aperta fenestro, kiel desur piceaj granduloj falas gutetoj, eble pluvo, eble subluma nebulo. Ŝi impresis min kiel sonoriletoj, nome kiam la febro altiĝis kaj mia menso halucinis. Post la akveto ĉiam mi fartis bone. La doloro en la brusto ŝanĝiĝis je varma linio, el kiu estiĝis ŝipeto, kiam mi vidadis desur Dĉevín sur la danubaj ondoj. La barketo estis arĝenta kaj leĝera, portis min ien foren, kie nenio estis, nur la lumo kaj la okuloj de Korinna.

Jes, en tiuj momentoj mi vidadis Korinnan. Ŝi same ĉarmis, kiel dum niaj unuaj renkontiĝoj, eĉ ŝajnis al mi, ke desur miaj okuloj defalis la nigra bendo, ke ĉion mi vidas klare.

La vera Korinna devis alsidiĝi al mia lito, mi prenis ŝiajn manojn en la miajn, ŝi silentis, mi silentis kun ŝi, poste mi petis pardonon de ŝi, ke mi ne povas ŝin vesti batiste, sidigi sur araban ĉevalon kaj rajdi kun ŝi al Velehrad kiel regnestro. Vi pardonos tion al mi, mi petis ŝin trankvilvoĉe, ĉar mi sciis, ke ŝi ne koleras, ke ankaŭ nenio estas pardoninda. Iun tagon venis Gorazd kun Luboŝ (mi suspektas, ke Korinna venigis ilin), ili parolis amike kaj longe, ankaŭ iliaj voĉoj sonis varme al mi.

"Fratoj", mi diris al ili, "tiomfoje mi estis en mortdanĝero, ĝis nun mi vidas ĝian nigran ĉevalon, sur kiu ĝi alrajdadia por la fianĉo. Mi volis konstruigi potencan digon kontraŭ Frankoj, ĉiam mi volis lumon. Sed mi falis en obskuron."

Gorazd respondis seriozvoĉe: "Princo, Dio ŝanĝis vian obskuron je lumo, kiu brilos eterne! Pro via suferado via animo jam nun brilegas kiel pura tolo sub blankigejo."

Poste Korinna disvualis sur mia brusto linan kitelon, ekfridis min ektuŝo de Gorazd-fingro,

trepita en sanktoleo. Presbiteroj preĝis kaj diris al mi, ke la Di-Filo, mortinta sur la kruco, sendas al mi tra iliaj manoj fortigon.

Por nokto Korinna donis al mi denove la mirindan akvon el Persio. Post tempeto mia menso komencis leĝere ŝvebi kaj leviĝi, mi sentis la manon de Korinna, kiu min sindone apogis. Mi ascendis vertige supren, kia ajn doloro ĉesis, la vundo de la blindigita vido nege degelis.

Tiumomente mi ekkonis, ke mia moravia popolo, kiun ĉiam al volis gvidi atenteme kaj rekte, min amas. Mi pagis ja por la lumsemado de ĝia vivo per pupiloj de la propraj okuloj.

Tiam jam feliĉe mi ridetis kaj la fidela Korinna kun mi.

tradukis J. Vondroušek

Julius Zeyer:

Kristnasko

Do ili iris plu kaj trovis pli malgrandan groton, kiu estis invitema. La enirejon ŝirmis tegmento pajla, kaj el la interno spiris varmo en malvarman nokton. Amaseto da ardanta karbo lumis renkonte al ili kvazaŭ rideto bonveniganta, verŝajne la paŝtistoj antaŭ nelonge bruligis tie la fajron, ĉar ofte dum pluvo aŭ frosto ili enkondukadis brutarojn siajn, kaj tial la groto portis la nomon Kripo. Kaj vare, la kripo enestis kaj pajlo en ĝi, kaj bovo tie trankvile staris kaj triste per mildaj okuloj siaj rigardis Marian, kiu alpaŝis por ĝin karasi. Kaj Jozefo azenon sian kondukis al la kripo ankaŭ kaj dismetis surtere malgrandan tapiŝon, kaj kapkusenon li metis sur ĝin, por Maria tiamaniere kuŝejon preparante. Poste li ĵetis sur la fajron sekigintajn branĉetojn, mantelon sian li pendigis kiel ekranon por malebligi al vento blovi sur Marian, kaj li mem ekkuŝis sursojle de la groto, lacigita. Inter la nuboj kviete brulis steloj, kaj la tuta tero lulita sinkis en dormon, de la steloj pluvis trankvilo . . . Ĉio ripozis, Maria volvita en vualoj tamen maldormis. El ĉiuj mortemuloj sole ŝi sciis, ke jam alvenis la granda horo, elspirita per maro tuta da larmoj kaj per uragano da ĝemoj, elpetita per ŝtormoj da preĝoj, la granda horo, kiun en sia kompatemo promesis la Eternulo! ...

Kaj la bebo ekploris! Dio la mizeron de la homaro tiamaniere surprenis.

* * *

Per fragmento el la proza poemo *Ĝardeno mariana* ni rememoras duoblan datrevenon de la granda ĉeĥa romantika poeto Julius Zeyer (1841-1901), aŭtoro de la lirika fabeldramo *Raduzo kaj Mahulena*, de epoeo *Vyšehrad*, de psikologia romano *Jan Maria Plojhar*, de historiaj romanoj *Andreo Ĉerniŝev* kaj *Romano pri fidela amikeco de Amiso kaj Amilo* kaj de multaj aliaj verkoj.

Miroslav Malovec

<p>Pacon kaj kvieton vi trovu dum Kristnaskaj festoj ĉe bonodora arbeto! Feliĉan novan jaron ni deziras al vi kaj ĉiam bonan sanon!</p>

Virga Maria - moravia popola Kristnaska kanto
(kanto, fluto, violono, aŭ piano)

Virga Maria nutras etulon. Papu, papu papu, Jesu-bebo.
Sankta Jozefo lulas infanon. Lulu, lulu, lulu, Jesu-bebo.
Meku, ŝafido, al li kun fido, meke, meke, meke, Jesu-bebo.
Boju, hundeto, al li kun peto, hafi, hafi, hafi, Jesu-bebo.
Spinu, virkato, por la lulato, ronoŭ, ronoŭ, ronoŭ, Jesu-bebo.
Metu, kokino, ovon sen timo, koko, koko, koko, Jesu-bebo.
Kaj violono ludu sen ploro, didli, didli, didli, Jesu-bebo.

Klub esperantistů
pošt. příhr.154,
657 54 Brno 2

Schůzky dle programu v úterý večer ve Spojklubu., Šilingrovo nám. 3/4, boční vchod z ulice Dominikánské.

Věstník Klubu esperantistů v Brně je vydáván od roku 1952.

Toto číslo připravili: Josef Vondroušek, Zdeněk Hřel, Miroslav Malovec, Milena Picková, Karel Daněk